

Yaşamın Dengesi

Tülay Çellek

tcellek@yildiz.edu.tr

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi

Umudun dengesinde yaşamak ...

Eline bir denge almış ipte yürüyor rahatça. Her şeyde bir denge arayarak... Ancak dengeyi nerede, ne kadar aramalı mutlu olmak adına? Dengenle yaşarsan bu denli yıpranmazsın... O zaman dengeyi tutturmalsın... Dengenle durmalısın... Dengesini yitirmiş olmalı... Biraz dengeli ol... Ne dengesiz insan... Dengeye duralım... Senin hiç denge yok mu?... Böyle dengesizce bir yere varamazsın... İlişkilerde dengeye bakmak lazım... İşte böyle uzar gider, "denge" sözcüğü cümlelerimizin içinde yaşam bulmaya çalışarak.

Denge değişik ölçüler arasında aranmalıdır.

Resimde dengeyi dikey ve yatay çizgiler kurar.

Ayrıca salt çizgilerle değil, açık-koyu zıtlığıyla da verilebilir.

Denge yaşamda da aranmalıdır,

sanatta olduğu kadar. Başarılı bir düzenlemede kullanılan

öğeler birbirleriyle

karşılaştırıldıklarından genelde

denge hissedilmiştir. Tıpkı

başarılı ilişkilerde olduğu gibi.

Denge; biçim, yön, ölçü, aralık,

doku, renk ile sağlanabilir

sanatsal tavırda. Ya

davranışlarda nasıl sağlanır?

Siyah-beyazla mı, yoksa araya konan grillerle mi?

Görsel ağırlıkları olan öğelerin eşit dağılımının bir

türü olan denge, tasarım ilkelerinden biridir. Hatta

en önemlisidir belki de... Zıtlıkta denge, kurguda

denge, renkte denge, ilişkide denge... Yaşam

güzelliğinin ilkesinde olduğu gibi. Denge zıtlıkla

koşulludur adeta. Yeryüzündeki her şey zıtlıklar

dengesine dayalıdır. Dolunun boşa, tüketimin

üretime, sabrın isyana, gecenin gündüze, bitmenin

başlangıca... İnsanın yaşamı ve kendisi dengeye

dayalıdır. Dengesizlik her şeyi altüst edebilir. Çünkü

dengesizlik; bozukluk, yanlışlık demektir. Görsel

uyarıcılık, görsel tat, görsel irkiltme, görsel kirlilik

dengedeki doğruluk ya da rahatsız edicilik sonucu

oluşur. Gerek görsel, gerek devinimsel, gerekse sessel

anlatımda dengenin sağlamlığı söz konusudur.

Denge; formda, renkte, harekette, açık-koyuda

kendini gösterir. İki boyutlu düzenlemeye ait

dengede, ifadeyi sağ ve sol olarak ya da alt ve üst olarak iki bölüme ayıran düşey ve yatay eksen aranır. Ya başka neler aranır?

Denge, simetrik (bakışık) ve asimetric (bakışimsız) olarak ikiye ayrılır.

Simetrik denge, bir eksene göre öğelerin aynı durumda tekrar etmesiyle oluşur. İnsan vücudunun doğal olarak simetrik dengeye sahip olması, sanat gücünü -bilinçaltında- o yönde etkilemiştir. Kesin, kararlı, oturmuş bir kompozisyonu oluşturur simetrik denge. Ancak fazla ilgi uyandırmaz. Durağanlık çağrışıdır. Tekdüzelik göstergesidir. Kütlelerin, hareketsizliğin, ağırbaşlılığın dengesidir simetriklik... Tabii öncelikle kendimizdenlik simetriye götürür bizi...

Asimetric denge, eşit ya da eşit olmayan görsel ağırlıktaki ve çekicilikteki öğelerin düzenlenmesiyle oluşturulur. İlgi çekici olması yönünden kompozisyon daha başarılı olur. Anlatımı oluşturan elemanların; benzerlik, zıtlık, üslup, uygunluk ilişkileriyle renk, biçim, hareket, açık-koyu ile oluşan denge, asimetric dengeyi oluşturur. Davranışlardaki

çeşitlilik, insanlardaki farklılık birbirini tamamlayan, ama aslında asimetric olan. Ve şaşırtan, beklenmedik olan. Heyecan uyandıran. Yaşama hareket sağlayan, fıskıran, durağan olmayan... Tahterevallide uca geçtiğinizde, tek taraftaysanız, yani karşınızdaki yok olmuşa ansızın, sizi gökyüzüne sıçratan, ama sonra toprağa yapıştıran. İki tarafta olanla ise, zaman zaman simetriye ulaşan, tekrara dönüşen gelip gitmeler, alçalıp havalanmalar, içinde asimetriyi barındırmalar an an...

Denge yaşamdan taşan, kağıda bulaşan. Kağıttan, kilden, taştan, seramikten fıskıran, yaşamda can bulan... Sesten çıkan, gönülde yerleşen denge... Dengeniz neyin içinde? Dengeniz nasıl bakışmış yaşama, ulaşmış insana, sanata, bilime ve toprağa... Bulutlara yükselmiş hayallerde... Denge, herkese ne kadarlık katılmış evrende?...